

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Januar

Årgang 76 . Nr. 1

1991

*Bland et stænk af romantik i livets cocktail!
(Snapshot fra Kongeballet med ca. 500 festklædte deltagere af
Sven Gerner A.)*

VÆRKER
AF PIERRE ALECHINSKY
GEORG BASELITZ
PER KIRKEBY
ANDY WARHOL

GALLERI FAURSCHOU

ST. STRANDSTRÆDE 21 · DK 1255 KØBENHAVN K.
TELEFON 45 / 33 91 41 31 · TELEFAX 45 / 33 91 11 86

ÅBNINGSTIDER: TIRSDAG-FREDAG: 11-18 · LØRDAG: 11-14

Ved udgivelsen af

»Fra tugtens tid«

(Soranerfrokosten 4. oktober 1990)

- Desværre er *Jarl Borgen* (S37) her ikke i dag, han er til bogmesse i Frankfurt. Jeg ville ellers gerne have indledt med en tak til ham; og det har en ganske bestemt årsag.

Jeg har nuslet med projektet her i min fritid i efterhånden 5-6 år. På et tidspunkt nævnte jeg det for Rantzau - det var ved en frokost - og da jeg havde talt halvt af munden, udbrød han: »Nej, hvor spændende! Åhh, hvor det lyder interessant!! Fortæl noget mere, jeg *beder* dig!!!« Jeg fortalte noget mere, og en uges tid senere, da jeg sad og svedte over min specialeafhandling, ringede telefonen, og en venlig herre præsenterede sig som forlægger X, navnet være unævnt. Han havde hørt fra vor fælles ven Rantzau, at jeg havde noget spændende liggende, og det ville han da meget gerne have lov at kigge på.

Jeg var selvfølgelig benøvet - jeg havde forestillet mig, at jeg skulle kravle på blødende knæ riget rundt, og så ringer manden ligefrem og spørger, om han må komme forbi og se på sagerne! Det skete, og det så jo så nydeligt ud, sagde han - men nok lidt stort. Jeg fik så afviklet mit speciale og gjort manuskriptet til bogen færdigt, en anelse slanket. Han fik det, vi snakkede lidt frem og tilbage, jeg slankede lidt mere, og så skulle han jo komme med en kontrakt og en kalkule, så jeg kunne komme i gang med at søge de nødvendige tilskud til trykningen. - Om han ville være venlig at sende dem til mig inden en måned, for vi skulle have bestyrelsesmøde i Soransk Samfund? - Ja, selvfølgelig, det skulle ikke vare en uge.

Og så begyndte en periode, der vistnok var meget underholdende for den øvrige bestyrelse, men ærligt talt lidt småpinlig for mig; for kalkulen *kom ikke*, uanset hvor mange gange jeg fik den lovet til 'sidst i næste uge', og uanset hvor mange gange, jeg fik sagen sat på dagsordenen til et bestyrelsesmøde. Det gik der så 3/4 år

med, før min tålmodighed sprak, og jeg meddelte den stadig umådeligt venlige mand, hvad man nu meddeler i en sådan situation.

Og så tog jeg manuskriptet, puttede alt det bortslankede ind igen - og lidt til - for at have noget at slå af på ved den næste forhandling, og så drog jeg til Valby. Ind ad døren, hen til receptionen: goddag, jeg har et manuskript . . . det er lige op ad trappen og hen for enden af gangen! Dér sad en venlig og meget travl dame ved en skrivemaskine. Goddag, jeg har et manuskript . . . Tusind tak, vær venlig at lægge det dér! Damen pegede på toppen af en af flere papirskyskrabere på det lige så travle skrivebord, hilste venligt og skrev videre. På vej ud ad døren sagde jeg til mig selv, at jeg ville vente 4 uger, før jeg ringede og spurgte, om der var nogen, der havde opdaget, at der var kommet noget. Før jeg var hjemme, havde jeg sat fristen op til 6 uger!

Nå - det var fredag før Palmesøndag sidste år; anden påskedag om aftenen ringede telefonen, og en lidt genert herrestemme præsenterede sig som tilhørende Jarl Borgen. Han havde læst det hele og ville meget gerne udgive det. Forkortelser kom ikke på tale - hvis jeg mente, at det var dét, der skulle med, var det helt i orden, jeg var vel nærmest til at vide det. Og så var der jo lige det med tilskud til trykningen - jeg måtte jo have en aftale og en kalkule, så jeg kunne komme i gang med at søge penge; De ville være der om en uge . . . Og de *var* der knagme ugen efter!!! Det er det - og god behandling i øvrigt - jeg godt ville have takket Jarl for i dag!

Hvordan jeg i sin tid kom ind på at samle soranske erindringer, fortalte jeg om ved en frokost for et års tid siden. Ideen med at koble dem sammen i en antologi fik jeg efter den opdagelse, at uanset hvem der har skrevet bøger om skolen, er fortællingen altid bedst og mest letløbende, når forfatteren skriver om skolen på hans egen tid. De, der i sin tid var medlemmer af bogklubben Union, kender måske Lars Lindebergs »De så det ske« -

bøger omkring krigen i 1864 m.v., og det var vel nærmest det, der i begyndelsen foresvævede mig: Skolens historie - fortalt efter 'de så det ske'-princippet. Resultatet blev så noget andet og knap så »illustreret«, men det kan I jo selv se.

Teksterne er af mange typer: erindringer, breve, digte, dagbogsoptegnelser. Og de stammer fra mange forskellige kilder. Der er uddrag af erindringsbøger, enkeltstående noveller og essays, erindringer fra Soranerbladets spalter og uddrag af hele bøger om Sorø. Så er der en del, der ikke har været trykt før, noget fra manuskripter i familieej, men det meste fundet i et skab nede på Skolens bibliotek.

Dyngen af manuskripter i Sorø er der en lille historie bag, som jeg kom over ved en tilfældighed, da jeg på Det kongelige Bibliotek fandt et ekstranummer af Soranerbladets forgænger, Soransk Tidsskrift, indeholdende en række fortællende digte af typen: »Da jeg gik på Sorø . . .«. I forordet til hæftet, der er dateret i februar 1910, oplyses det, at »Bestyrelsen paa-tænker i et kommende Bind af Tidsskriftet at bringe en Række Sorø-Erindringer, meddelte af en af vore Seniores«. Det bind kom aldrig; og det indsamlede materiale lå så 75 år i et skab - benyttet af Fr. Matthiessen, da han skrev sit afsnit i 'Sorø' og ellers kun kendt af skiftende tiders bibliotekarer - til jeg fandt det. Heraf kan man bl.a. lære, at bestyrelsesbeslutninger også kan føre til noget godt, når de ikke bliver ført ud i livet; og det kan jo så være en trøst for os, der i dag sidder i bestyrelsen.

Der er mange gode bidrag. Og det er ikke de ringeste, der er kommet til på opfordring for at få antologien ført så langt op mod nutiden som rimeligt. Jeg er meget glad for, af Finn Harlang, Jens Dreyer, Jan Stage, Gunnar Hoydal og Jesper Maarbjerg ville bruge tid på at erindre i utide - de bidrag er stærkt medvirkende til at gøre bogen så spændende og vedkommende, som den er. Det synes jeg nok, jeg kan tillade mig at konstatere, jeg

er jo ikke forfatteren, men bare den førtes læser!

Jeg er også glad og taknemmelig for, at det har været muligt at finansiere udgivelsen. Selv om interessen for lokalhistorie er stigende, kan den slags udgivelser stadig ikke hvile i sig selv, så uden den økonomiske håndsrækning fra forskellige sider var der ikke blevet noget af det hele. Og det er ikke kun vore egne midler i Soransk Samfund, der er gået til det, men også bidrag fra Det Lyngbeckske Soranerlegat og fra Stiftelsen Sorø Akademi; ligeledes har Nykredits Fond, Harboefonden og Harlang og Toksvig Fondet bidraget - og så er der 2 gamle Soranere, der har givet af egen lomme, nemlig Dan Fink og Bent Henningsen. Tak skal I ha'!

Til sidst vil jeg nævne den helt uvurderlige støtte, man som ung Soransk skribent kan drage af vores historiograf nr. 1, Svend Ranvig. Uanset hvad jeg kom i tvivl om under arbejdet med noterne, klarede en opringning til ham problemet. Det skete mange gange og af og til på de særeste tidspunkter af døgnet. Ranvig er kort og godt en étbinds Soransk encyklopædi; og jeg har tænkt på, om ikke vores næste udgivelse bør være en mangfoldiggørelse af ham - evt. som paperback for at holde prisen nede, for det bliver en tyk bog!

Per Salling (S 73).

SUZUKI

Salg - Service

Aut. -forhandler

NIELS THIELE

Automobiler

STENLØSE

Tlf. (02) 17 00 72

Per Salling (S 73):

»Fra Tugtens Tid«

soranske erindringer fra perioden 1822-1962.

460 sider pris: 300 kr. Jarl Borgens Forlag Kbh. 1990.

Det er et digert værk, men det kunne godt være blevet 3-4 gange så tykt, for stof er der nok af. Tænk blot på, hvad der findes i Soranerbladets 75 årgange.

Bogens indhold er delt op efter rektorer ud fra den betragtning, at skolens ledere til forskellig tid har sat sit præg på Skolen, og udviklingen forløber derfor ikke jævnt. Karakteristisk er det nok, at det sidste afsnit: Revolutionens år med nogle vægtige indlæg af Jan Stage, Lars von der Lieth, Gunnar Hoydal og Jesper Maarbjerg lægger op til en ny fase: Fra »Bosens tid«, som læserne nok vil se frem til i en kommende fortsættelse af værket.

Men uanset hvem der tegnede firmaet i de enkelte perioder, har der hidtil været en konstant faktor, kaldt traditioner, stedets ånd, Moder Sorø som består i sig selv og virker omformende og regulerende på de enkelte ledere, så der snarere bliver tale om en evolution end en revolution.

Det er nok karakteristisk for gamle soranere at de mener, at Skolen skal ved-

blive med at være, som den var, da de gik her, men det er heldigvis ikke tilfældet. Udviklingen går sin gang, langsommere eller hurtigere, og det må man affinde sig med. Det ville være halsløs gerning at give sig til at anbefale specielle afsnit af denne mangesidige bog. Der er gode skribenter og mindre gode, men det må den interesserede læser selv finde frem til. Smag og behag er forskellig, jeg kunne godt have undværet Hartvig Frisch's brev på side 308 om min gamle rektor. Han afslører tydeligt, at han ikke forstod Sorø.

En sådan bog kræver et personregister, der da også rækker fra Absalon til rektor Østergaard og rummer skønsmæssigt over 650 navne. Der er også lister over samtlige lærere i perioden 1822-1962, både på Akademiet og på Skolen. Der mangler dog én: Carsten Levinsen, der var gymnastikassistent i 1944, (blot taget med for at vise, at jeg har læst hele bogen!)

Og så er der oven i købet et emneregister med oplysninger, hvor man kan finde soffeklø, grankrogen og meget andet.

Illustrationerne er valgt med omhu og de tilknyttede tekster er oplysende. Jo vist er det en bog, som både Jarl Borgen (S 37) og Per Salling har ære af. Til lykke med den!

300 kr. er stadig billigt for en bog på 450 sider.

Red.

Johannes Mejers kort over Sorøegnen

For en del år siden læste jeg i anden sammenhæng (min specialeafhandling om Vinlandssagaerne) en del om nordatlantisk kartografi i middelalderen og renaissance, og jeg blev dybt fascineret af forskningen i de mulige sammenhænge mellem de skriftlige kilder og de tidligste, mere eller mindre spekulative kort over området. Jeg kan derfor levende forestille mig den fornøjelse, Aage Mensing-Kristensen har haft ved sit detektiv-arbejde med Johannes Mejers kort og kortskitser

over Midtsjælland - en fornøjelse ved stoffet, han i høj grad evner at give videre til sine læsere.

Johannes Mejer (1606-74) overtog i 1647 på Christian IV's foranledning arbejdet med at kortlægge Danmark efter professor i matematik m.v. ved Sorø Akademi Hans Lauremberg (1590-1658). Lauremberg havde forinden nået at kortlægge Sjælland og Lolland-Falster, og M-Kr. lægger ud med en undersøgelse af, i hvor høj grad Mejer har støttet sig til Laurembergs kort ved udarbejdelsen af de forskellige typer specialkort: søkort, kort med herredsinddeling og kort med sogneinddeling.

Derefter vender M-Kr. sig mod to af de fire specialkort fra Mejers hånd over Sorøegnen: et kort over den nordlige del af Sorø Skoles gods (ikke behandlet), et kort over den sydlige del (herefter kaldet Sorø-kortet), et kort over hele egnen fra Sorø til Bavelse (herefter kaldet Sorø-Bavelse-kortet) og et kort over Bavelse gods (ikke behandlet). Sorø-Bavelse-kortet gennemgår han grundigt i forbindelse med omtalen af Mejers sognekort. Han påviser ud fra en datering i forhold til andre kortskitser, at Hans Lauremberg ikke, som det ellers har været hævdet, kan have lod og del i dets tilblivelse, og han gør det også klart, at kun kortets sydlige del overhovedet er tegnet færdigt, hvorimod den nordlige del kun er en orienterende skitse til brug ved det videre arbejde.

Bogens centrale afsnit er imidlertid analysen af Sorø-kortet. M-Kr. indleder med at sandsynliggøre, at opmålingen af Sorø sø er foretaget af et hold akademister i forbindelse med undervisningen i landmåling - den samme opgave stillet år for år af Sebastian Lauremberg, professor i matematik og søn af Hans L. Efter en orienterende gennemgang af kortet og af datidens praksis m.h.t. opmål., konstruktion og tegning af kort går han så over til en minutøs analyse af målingerne fra de enkelte målestationer i landskabet. Han viser med stor sikkerhed, hvor der er opstået problemer som følge af forkerte målinger eller forkerte optegnelser/afskrifter, og hvordan disse fejl har bredt sig under opmålingsarbejdet ved forkert stedsbestemmelse af de efterfølgende målestationer. Endelig finder han årsagen til kortets totalt forvirrede stedsnavnestof i vanskelighederne med at forbinde opmålingen af områderne øst og vest for Soroskovene. Navnet Lyng bliver forrykket fra den rigtige landsbysignatur til den nærmeste østpå, og dette smitter så af på alle landsbynavne på kortet - de rykker alle en landsby østpå.

I bogens sidste afsnit giver M-Kr. sig så i lag med en »rekonstruktion« af Sorø-kortet - en opretning efter rettelse af de

fundne fejl. Formålet er selvfølgelig at fastholde de bevarede oplysninger fra kortet og placere dem korrekt i forhold til det eksisterende landskab. Specielt de to hovedfærdselsårer på tværs af Sjælland, kongevejen (»Kgl. Majestæts egen Vej«) og hærvejen (alfarvejen), behandles overordentlig grundigt; i den forbindelse bliver den hidtidige litteratur om emnet gennemgået kritisk og korrigeret på flere afgørende punkter.

Bogen, der er forsynet med en efterskrift om Johannes Mejer af førstebibliotekar ved Det kongelige Biblioteks Kort- og Billedsamling Ib Rønne Kejlbo, er i stort format og overordentlig smukt udstyret. Den er gennemillustreret med mange relevante samtidige og nutidige kort og kortudsnit, af hvilke desværre en del er gengivet mindre end perfekt. Det er svært at reproducere gamle, håndskrevne kort - jeg har set det gjort ringere i store prestigeværker af internationalt tilsnit - men det er mindre tilgiveligt, når også gengivelsen af moderne, trykte kort fremstår utydeligt. Mon man ikke havde stået sig ved en fotografisk gengivelse i stedet for faksimiler? Desuden ville det i en bog, hvor der i øvrigt ikke er sparet på udstyret, have været en fiks detalje, hvis de store kortplancher bagi (meget flotte, et plus ved bogen!) havde været monteret retvendt og med et friblad inderst, så man kunne have haft dem liggende opslået uden for bogen under læsningen.

Men det er små og mindre væsentlige kritikpunkter mod en bog, som fremover vil være en lystbetonet pligtlæsning for alle Soranere, der er interesserede i egnens historie og topografi.

Og så er bogen oven i købet billig!

Per Salling.

Aage Mensing-Kristensen: Johannes Mejers kort over Sorøegnen. Redaktion: Lena Kristensen. Illustreret. 193 s. + 3 plancher, kvartformat, indbundet. Sorø Lokalhistoriske Selskab 1990. 230 kr.

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 75 Indholdsoversigt

1990

*Carsten Hauch
1790 – 12. maj – 1890.
Lektor ved Sorø Akademi 1827–1846.*

Indholdsoversigt

75. årgang 1990

Januar

Fugl Fønix ildbrønd (Curt von Jessen S46)	3
»Det hvide slot dernede« (Red.)	3
De vovede pelsen for Finland (Per Amby S38)	4
Soransk Samfunds legater (Karen Jensen)	5
Fra verdens tag til oceanets dyb (Henning Molin S46)	6
Besøget på Hofteatret (Finn Harlang R45)	8
Titanic-skolekomedien	9
Nekrolog Hans Nielsen (S22) (Ejner Thykier-Nielsen)	9
Helge Wisborg Guld (S 49) 60 år	10
Soranske dødsfald	10
Runde fødselsdage	10

Februar

Så hvidt som i gamle dage (Johan de Mylius S63)	15
Holbergs fødselsdag, kranseskaffe og Hofteatret (Paul Rantzau R37)	16
Fra verdens tag til oceanets dyb (Henning Molin S46)	19
Tanker omkring Titanic (Arne Gjerum, lærer)	22
Ingemannaften (Frode Gam S36)	23
Julefrokost 7. dec. (Paul Rantzau R37)	24
Nytårsfrokost 4. januar (Paul Rantzau R37)	25
Vilhelm Magnussen, Thorshavn, nekrolog (Jacob Højgaard)	25
Soranske dødsfald	26
Runde fødselsdage	26

Marts

Fra verdens tag	31
(Henning Molin S46)	31

Biblioteca Holbergiana (om Veluxfondens gave til Sorø Akademis Bibliotek)	34
Villum Kann Rasmussen (S27) R. af Dbg.	35
På Karen Blixens farm i Afrika (Kurt Bresson S45)	35
Frokosten 1. februar (Paul Rantzau R37)	38
Nachspielet den 5. oktober (N. L. Tholl R33)	41
Runde fødselsdage	42
Soranske dødsfald	43

April

Carsten Hauch 200 år (Arne Gjerrum, lærer)	46
Indkaldelse til generalforsamling	48
Det Lyngbeckske Soranerlegat	48
Samfundets regnskaber 1989	45-56
Ingemann mødte en engel (H. G. Beck S23)	57
Unge soranere i et gammelt samfund (Ann Sørensen S88)	57
Runde fødselsdage	58
Bent le Fevre (S55) R. af Dbg.	58
Soranske dødsfald	58

Maj

Danmarks verdensberømte Julius Petersen (Bjarne Toft)	62
Karen Blixens farm i Afrika (Kurt Bresson S45)	69
Indlæg ved aprilfrokosten (Poul Martin Møller)	70
Fraternitas Soranas vandrebog efterlyses	71
Soranske dødsfald	71
Jysk Batøk (Peter Erbs)	71
Frokosten den 1. marts (Paul Rantzau R37)	72
Runde fødselsdage	74

Juni			
Akademihaven (Red.)	78	Om kandelaberen på loftet	116
Soransk Samfunds general- forsamling (Charlotte Clasen)	80	Røvere af C. St. A. Bille (sluttet) . .	117
Formandens beretning	81	Fortsat renovering af bygninger (Erling Kristensen)	118
Nyt æresmedlem	82	Hollufgaardskulpturudstilling i Akademihaven (Steen Jensen) . . .	118
Carsten Hauchs 200 års fødselsdag (Arne Gjerum, lærer)	82	Jens Juel-portrætterne på sommer- ferie på Kronborg (Steen Jensen) . .	11
Røverleg af C. St. A. Bille (S1846) Erik Seidenfaden 1910-90 (P. O. P.)	83	C. C. Andersen nekrolog	119
Frokosten den 3. maj (Paul Rantzau R37)	85	Frokost den 5. juli (Paul Rantzau R37)	119
Fortsættelse af Soranerbiografierne De kommende soranerfrokoster (Per Salling S73)	86	Glacisfrokost den 2. august (Paul Rantzau R37)	120
Soranske dødsfald	87	Redivivus luce nova (nyt puds på Hovedbygningen)	121
Runde fødselsdage juni, juli og august	88	Otto Høyer (S27) nekrolog	121
	89	Soranske dødsfald	122
	89	Runde fødselsdage	122
		Soranske penne	123
September		November	
Niels K. Hermansen (1922-90), nekrolog (Niels Thye)	fors.	Tale ved årsfesten af Ole Høeg (S46)	137
Rektors dimissionstale (Erling Kristensen)	95	Opråb Soranerbiografier 1951-80 Overskæringen (Otto Vilhelm Sommer S37)	130
Fra tugterns tid - udgives til oktober	98	Aage Mensing-Kristensen: Johannes Mejers kort over Sorøegnen	132
Uddelte legater ved dimissionen . .	99	N. E. Treschow ny akademigartner	133
Et hjørne af Holbergs bibliotek - og af mit (F. J. Billeskov Jansen)	109	Jysk afdeling viser Worms Sorøfilm (Peter Erbs)	134
Indbydelse til årsfesten	104	Biblioteca Holbergiana overdrages Biblioteket	134
Renovering af Akademiets bygninger (Red.)	105	Erik Hammerich Damm (S39) nekrolog	135
Frokosten den 7. juni (Paul Rantzau R37)	106	En tradition (Soranere i Det kgl. Teater den 3. dec.) (Klaus Runge) Frokosten den 6. september (Paul Rantzau R37)	135
Soranske dødsfald	106	Frokosten den 4. oktober (Paul Rantzau R37)	137
Runde fødselsdage	106	Runde fødselsdage	139
		Soranske dødsfald	139
Oktober		December	
Johs. Mejers kort over Sorøegnen.	111	Om vandstanden i Sorøsøerne i den tidlige middelalder (Edvard Paludan)	143
Niels K. Hermansen in memoriam (Michael Schaffalitzsky de Muckadell S40)	112		
Mindet lader som ingenting (Kurt Bresson S45)	113		
Overskæringstale (Lars Terp S90) Jysk Batøk (Peter Erbs)	114		
Holbergs fødselsdag (fribilletter til III G)	115		

Soransk Samfunds legater	150	Om Soranerfrokoster (Per Salling)	154
»Jul i Sorø 1990«	151	Runde fødselsdage i december ...	155
Kæft drenge! Anmeldelse af Per Sallings Fra Tugtens Tid af Hans Engell (S67)	152	Soranerfest på New Daddy's den 25. januar 1991	155

Frokosten den 1. november

Klaus Runge bød velkommen og brød straks ud i sang – teksten kunne ingen være bekendt at glemme, thi *Bastue* havde generøst forsynet hver kuvert med en smuk tryksag, der udvortes førte vort våben, indvortes første vers af vor herlige sang, som vi alle nu pludseligt kunne udenad! Forsamlingens yngste, *Pernille '89*, der var førstegangsgæst og som derfor ikke anede, hvad hun gik ind til, bivånede de gamles fællessang med stille undren! Men nu er hun indviet i traditionerne, som hun, direkte adspurgt, apprecierede i høj grad. Vi håber nu at hun sætter budstikken i begejstret omløb, så at flere af årgang 89 dukker op og ... bliver hængende! Det er ungdommen fremtidens gamlemSORanere, vi bygger Soransk Samfund på!

Dagens taler, Museumsinspektør *Thor-kild Kjærgaard* fra museet på Frederiksborg Slot, fortalte overmåde fængslende om alle de soranere, han havde hængende på slottets vægge (talen bringes i et senere nummer af S.B.). Malerisamlingen på slottet tæller jo blomsten af Danmarks berømteder från urminnes tid til nutiden, og nogle af dem er soranere, men at der var så mange, er alligevel imponerende: Kjærgaard erklærede rent ud at der bogstaveligt talt hang én i hvert rum, ja, ofter flere! Hvilken kunstnerisk og personalthistorisk soranerskat! Grundstammen i et soransk portrætgalleri bør tilvejebringes ved at udarbejde en *registrant* over afbildede soranere i Frederiksborgmuseets

varetagt – suppleret med hvad andre museer har hængende. Det ville være skønt at få dem alle i farver – en urealisabel ønskedrøm da der er så mange – men i sort/hvidt da?? *Torben Glahn* ('23) banede jo vejen med de mange portrætter i hans to bind skelsættende Soraner-Biografier 1584-1737 og 1747-1800.

Kjærgaards tale blev kraftigt applauderet. Atter blev institutionen »Soraner-Frokosten« sat i kulturhistorisk ramme!

Af »løst og fast« kan nævnes at både soraner-våbenet og soraner-slipset kom på tale. Det blev fastslået endnu en gang at vort smukke *våben* er udarbejdet og tegnet af herlovianeren og heraldikeren *Sven Tito Achen*. Vort *slips* fører en mere omflakkende tilværelse. Udgaven med våbenskjoldet en miniature er en fin løsning, der navnlig er på sin plads, når bæreren ikke i forvejen fører skjoldet på blazer eller trøje (dobbeltkonfekt bør undgås!). I forbindelse med blazer ser man nu og da anvendt et slips med en tynd skråbjælke i oldenborgerfarverne gult/rødt, en fin løsning der desværre tilhører en anden våbenherre: militæret! Ergo kan den ikke bruges som specifikt soranerkendetegn. En anden løsning er det storartede gult/rødt skråribede slips, der ganske vist er importeret fra England, men som nok kunne bruges af os – så vidt vides træder vi ingen over tærne her til lands. men der er nogle, der ej kan lide det. *Dan* meddelte at arkitekt i Milano *Fredrik Fogh* ('41) havde sat sig i sving for at fremlægge et alternativt forslag. Det ser vi frem til, og

Den årlige SORANER-FEST

Afholdes på *New Daddy's* den 25. januar 1991 kl. 22-05.

Fri adgang for soranere med billet (pris 10 kr.) kl. 22-23, (uden billet kr. 20).

Billetter bestilles hos *Christel Lila Bladh* Kajerødvej 64, 3460 Birkerød, tlf. 42 81 74 52.

Meddel navn, årgang og klasse og vedlæg frankeret svarkuvert.

Lila

heraldisk korrekthed må være en selvfølge ligesom de oldenborgske farver. Slipset må i sine »tinkture« (heraldiske farver) harmonere med våbenskjoldet.

Bastue og Holm-Petersen udvekslede begejstrede minder fra anno dazumal; alle samtidige var forstående, hvilket ikke kan siges om de yngre årgange, som vi ældre til gengæld ikke kan følge, når de fortæller om oplevelser og personer, som vi ikke kender! Tiden flyr...

De fremmødte var: Nestor *Knud Hauerslev '23; Jens Bastue Jacobsen '24; Dan Fink '27; Arne Stauning '29; G. Holm-Petersen '31; Tholl '33; Torbjørn Bennike '36; Paul Rantzau '37; Hans Birger Mitens '41; Ole Clemmensen og P. Steen Jacobsen '47; Hans Thomas Erikson '58; Poul Andersen '60; Thorkild Kjærgaard '63; Karin Rasmussen '71; Mogens Stiefler '73; Klaus Runge '87; Ann Sørensen '88* og den søde rosin udi pølse-enden *Pernille Hasselsteen '89*.

Da jeg ej var til Nachspiels, kan jeg intet referere herfra!

Rantzau

Kransekaffe

Baronens fødselsdag den 3. december oprandt med strålende sol fra en skyfri himmel. *Mitens* holdt frysende vagt ved Th. Steins 115 år gamle statue af det alderstegne fødselsdagsbarn, da *Harlang* nærmede sig fra nordvest medbringende en skøn krans, der takket være *Sallings* mod og en stige blev anbragt på den sinistre fremstrakte stokkehånd. Et flot syn med de lange bånd i oldenborgernes farver! Efter at have lettet på låget for Sorø Akademis velgører begav vi os i samlet trop til kransekaffe på Café-au-Lait, hvor vi til den traditionelle klassiske musik (!) fra højtttalerne nød cappuccini med croissants og jubier, der viste sig at være gamle danske. Desværre kunne *Ellen Wedel '40* og *Rikke '88* ikke deltage i vor hyggensnak, men *Ann, Harlang, Kopp, Mitens, Rantzau* og *Salling* gjorde hver især sit til at fødselsdagen blev fejret på soransk vis.

Rantzau

Julefrokosten den 11. december

Julefrokosten blev som sædvanligt velbesøgt. Tredive mødte op og de blev ikke skuffede: *Knud Hauerslev '23, nestor; Dan Fink '27, æresmedlem; Erik Lüders-Thomsen '32; Jørgen Tholl '33; Frode Gam '36; Paul Rantzau '37; Leif Kofoed '40; Hans Birger Mitens '41; Johan Hjarup og Alex Herreborg '42; Finn Harlang '45; Arne Krog '46; Ib Juul '47; Svend Hermansen '50; Carl Chr. Hanson '51; Niels Landschultz '57; Niels-Ulrik Kopp, Erik Palm og Jens Sparrevohn '58; Tage Lysgaard og Hans Henrik Poulsen '64; Niels-Erik Pedersen '66; Mogens Stiefler Petersen '73; Paul H. Jølver '78; Per Salling '73; Christian Sarauw '86; Klaus Runge '87; Ann Sørensen '88* og hele tven-de søde rosiner udi pølse-enden: *Lene Boisen og Elisabeth Hovmann* begge fra '89, hvilket giver 66 år mellem ældste og yngste årgang! *Hans Stage '68* regnes udenfor nummer, da han kun deltog i *Nachspielet*.

Samtalen gik livligt både *Nebenzimmeret* og i *salen*; *Salling* bortauktionerede med vanlig verve (vel for sidste gang!) rare soranske bøger, herimellem et komplet, delvis indbundet sæt af *Soraner-Bladet* (en stor sjældenhed der gik til en i højeste grad rimelig pris); det indkomne beløb, kr. 2090,-, gik til *Soraner-Bladet*. *Christian Sarauw* overrakte en smuk gave til Soransk Samfund: En kassette indeholdende en række fine, store fotografier (herimellem flere der ikke har været publiceret før, f.eks. Fratergården med toppede brosten og uden Fraterbrøndens hus!), alle fra Sorø. Kassetten var en gave til Sarauws tipoldefar, juristen og godsforvalteren på Sorø Akademi Harald Sarauw gift med Anna født Elberling, i anledning af deres sølvbryllup i 1895. De glade givere var »Venner i Sorø og Omegn« i følge inskription på kassetten, som i øvrigt – i følge en tradition i familien – var designet af Th. Bindsbøll, der var en af giverne. Fru Anna var med til at starte firmaet »Konstantin Hansen, Sarauw og Bindsbøll«

(Hansen står her så vidt vides for Carl Chr. Konstantin Hansen; i 1890 blev firmaet til det senere så bekendte »Clare Wæver«). Firmaet leverede broderier efter tegninger af malerne Konstantin Hansen, P.C. Skovgaard og Thorvald Bindsbøll.

Rantzau

Julefrokosten anno 1990

Soranerfrokosterne hver den første torsdag i måneden bringer ofte *fortid og nutid* i focus med *fremtiden* for øje.

Julesammenkomsten blev et tydeligt bevis derpå. Ud af de 30 gammelsoranere – mænd og kvinder der dukkede op – var der fem til stede fra krigsårene 1940 – 45 hvilket var særdeles glædeligt at kunne konstatere! At der ved »Nachspiel« endvidere dukkede 17 op, dækkende årgangen fra 1923 til 1989 – hvoriblandt »de tre prinsesser« fra frokosten Ann fra 88 samt Lene og Elisabeth fra 89 – er værd at bemærke!

Set fra referentens side, var det ikke alene en oplevelse at kunne få tre højaktuelle begivenheder belyst – de har aldrig før været omtalt, men det væsentligste var imidlertid konstateringen af et virkelig sammenhold årgangene imellem, når det drejer sig om de to vitale ord »Sorø Akademi«. Dialogen imellem »de unge«, »lidt ældre« og »ældre« generationer kom på en prøve så det battede og den bestod!

Det ofte uforklarlige og ubrydelige sammenhold samt kammeratskab imellem soranere uanset årgange blev bevist, da tre »ældre generationer« var ved at bryde op. En »lidt ældre« soraner, vistnok årgang 1958, tilbød uden forbehold eller svig transport i sin bil til Østerport station, da han havde erfaret, at de tre personer skulle sætte kursen imod Hovedstadens nordlige område.

Måtte denne gestus i agtelse samt respekt for en spontan handling bevise, at en ukendt soraner handlede – måske ubevidst ud fra det væsentligste, der ikke er nedfældet i hans eksamensbevis: »At gøre en god gerning i det stille«.

A.E.H.

Velkommen til Sorø Akademis Skole

er titlen på en meget smuk tryksag i farver, som i november 1990 er udsendt til danske ambassader, internationale organisationer og firmaer med danske ansatte verden over for at gøre opmærksom på, hvilke gode chancer disse danskere har for i Sorø at sikre deres børn en dansk uddannelse i inspirerende omgivelser. Sorøs historiske baggrund fra Absalons kloster, der i 1586 blev grundlagt for Frederik II's kostskole for 30 adelige og 30 ikke adelige drenge, der nu er et fuldt moderne gymnasium med ca. 500 elever, hvoraf halvdel er piger, og det samme gælder for de 130 kostelever. Den daglige undervisning omfatter et bredt spektrum af fag med gode valgmuligheder lige fra græsk og latin til datalogi, musik og erhvervsøkonomi, og hertil kommer så fritiden med dens rige muligheder for stimulerende samvær med kammerater fra andre miljøer og med en international baggrund. Det gælder også sporten, cricket, fodbold, fri idræt volleyball m.m.

Skolens bygninger ligger i den skønne akademihave. Den historiske baggrund, den skønne natur og Sorøs kultur- og musikliv giver gode muligheder for kreativitet.

Red.

Er en epoke afsluttet?

Jesper Maarbjerg skriver i Bogen: »Fra Tugtens Tid« – og det bliver gentaget i Engells Artikel i Soranerbladet Nr. 10 dec. 1990 at, – »ingen kunde berette, at de havde Børn på Sorø Academi«, – og – »en Epoke er afsluttet« – det tror jeg ikke!

Min ældste Bror – nu ca. 89 år:

- 1) *Axel Krum Knuhtsen* – kom på Akademiet som 12-årig og hans yngre bror
- 2) *Hjalmar Frederik Krum Knuhtsen* – kom der som 12-årig, – og han yngre bror
- 3) *Theodor Knuhtsen* – kom der som 12-årig, – og hans yngre bror
- 4) *Poul Erik Knuhtsen* – kom der som 12-årig

5) *Oscar Malcolm Bjørkbom* – min ældste Søstersøn kom der som 12-årig. Han er nu pen. Lektor fra Nyborg Gymnasium. Selv gik jeg på Pigeskolen, da der i min ungdom ikke kunde optages hunkøn på Academi. Det blev indført af Rektor Raaschou-Nielsen, han havde nemlig 3 (tre) døtre, dog udelukkende byens borgeres døtre dengang.

6) *Niels Carl Lilleør* – min ældste søn kom på Sorø Academi som 15-årig. Nu provst over Nyborg Provsti.

7) *Olav Krum Lilleør* – min næstældste søn kom på Sorø Academi som 15-årig, nu sognepræst i Virum.

8) *Hans Christian Kirk Lilleør* – nu ejer af »Ladegård« pr. Graasten, kom på Sorø Academi som 15-årig, og hans ældste datter

9) *Helene Bie Lilleør* – mit barnebarn går i 2. g, og bor på Absalons Hus.

Hun har to søstre, som sikkert også skal på Sorø Academi. Her ser Jesper Maarbjerg, at Epoken ser ikke ud til at være afsluttet.

*Ellen Margrethe Lilleør f. Knuhtsen.
Frydendal 11 E,
6200 Aabenraa*

Bent Henningsen (S 39)

5. maj 1920 – 1. nov. 1990

Efter en periode med svær sygdom døde Bent Henningsen på Centralsygehuset i Holbæk.

Han var ud af landmandsslægt og voksede op på gården Falkenhøj ved Ruds Vedby, tog studentereksamen 1939 fra Sorø Akademi, gik videre på Handelshøjskolen og har som civiløkonom i en årække virket i København som forretningsmand.

I 1967 gik han i interessentskab med sin bror Povl Henningsen i firmaet Altika, som producerede autotilbehør.

Bent Henningsen erhvervede i 1976 Blegdamskomplekset og opførte i løbet af 70'erne Kontorhotel Nr. 1 her, det første af sin art i København, Det var en nyskabelse, der gav succes. I disse år var han

samtidig indehaver af forretningen »Bilglad«, Falkoner Alle og startede den første kontoring, Frederiksberg Kontoring, og var formand for denne i en årrække.

I 1988 realiserede han sin livsdrøm at virke som landmand, idet han købte Seve-rinsminde Hovedgård ved Holbæk, slog sig ned på gården, arbejdede denne op på fuld moderne styrke og skabte et dejligt hjem for sin familie og venner. Han nåede at lægge grunden til den største kvægavlsbesætning på Sjælland inden for Simmental racen. Bent Henningsen havde fødselsdag den 5. maj og var med i modstandskampen og har siden krigen været aktivt medlem af og befalingsmand i Hjemmeværnet. Han modtog i 1989 Hjemmeværnets 40-års hæderstegn.

Mogens Jul-Petersen (R 29)

Mogens Jul-Petersen, tidligere Skullerupholm, er død d. 13. november d.å. *Realist fra Sorø 1929*. Jeg har kendt ham, siden vore forældre var naboer i Sorø i 1917, hvor han kom på besøg hos min mor og sagde: »Må jeg gerne se den lille ny dreng? Siden skiltes vore veje, men efter at have sluttet forpagtningen hos Anna Fabricius på Skovgård ved Slagelse blev han forpagter under Ledreborg på Skullerupholm Avlsgård i 1956 til 1.3. 1982, hvor lensgreve Knud Holstein begyndte godsets nye generationsskifte. Derefter flyttede han og hans fru Elisabeth til Grummerup gl. Præstegård. Han var en dygtig landmand og en god ven og kammerat, trofast og retskaffen. Han var bl.a. præstegårdskonsulent for Roskilde Stift. En god ven har vi alle mistet og en god soraner, han var sidst med til realisternes middag i Sorø i 1989. De sidste par år var han syg. Vor varme tanker går til hans tre sønner og efterlevende hustru.

Max Ebert (S 35)

Soranske dødsfald

MOGENS JUL-PETERSEN R. 29

1. oktober 1913 – 13. november 1990

Runde fødselsdage i januar 1991

5. Red. Svend Irgens-Hansen (f. 11, S 30) Ejsbølvej 10, 6100 Haderslev.
7. Fuldm. Aage Madsen (f. 31, S 50) Drosselvej 1, 4000 Roskilde
8. Ing. Robert Ankerlin (f. 41, S 59) Clare St., S. Yarra, 3141 Victoria, Australien
9. Gymnasieo.lærer Ove Leerbech (f. 21, S 39) Salamandervej 24, 2880 Bagsværd
12. Bankbest. Paul Jørgensen (f. 31, R 47) ska. Violvej 7, 2600 Glostrup
13. Dir.red. Mogens Schäffer (f. 21, S 40) Opnæsgård 23, 2970 Hørsholm
15. Ing. Hans Chr. Aagaard (f. 41, R 57) co. Unibank, Algade 32, 4000 Roskilde
16. Impressario Steen Wittrock (f. 41, '54) St. Kongensgade 46, 1264 Kbh. K.
17. Afd.leder Aage Bent Pedersen (f. 31, S 50) ska. Smaragdvej 10B, 2730 Herlev
18. Lærer Vagn Gjerløff (f. 41, S 59) Bøttekildvej 4, Næstelsø pr. 4731 Brandelev
20. Dir. Per Fischer Paaschburg (f. 21, S 40) ska. Løgstrup Hovedgård, Bragesvej 4, Laurbjerg pr. 8870 Langå
21. Claus van Deurs (f. 41, R 58) Den blå Caramel, Christiania, 1407 Kbh. K
22. Civ.ing. Hans Schultz (f. 01, S 19) Milanovej 31, 2300 Kbh. S.
24. Dyrslæge Gunner Kjær (f. 31, R 48) Hersegade 30, 4000 Roskilde
25. O.læge, dr. med. Jan Weber (f. 16, S 34) Ordrupvej 181 A, 2920 Chr.lund.
26. Sprogred. Palle Bo Bojesen (f. 16, S 35) Moltkesvej 25, 2.tv., 2000 Frb.
28. Sognepræst Georg Langkjer (f. 16, S 37) Skipperkrogen 10, 7742 Vesløs
29. Læge Peer Vagn-Hanssen (f. 41, R 57) Gunderslevvej 19, 4160 Herlufmagle

»ska«: sidste kendte adresse; oplysning evt. til Per Salling, tlf. 42 99 78 58

MEDLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 125,- i 1991. For medlemmer fra og med årgang 1984 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 75,-.

Soransk Samfunds kasserer:

Direktor Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon 33 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10

Kontingent m.v.

SOR-data
Soransk Samfund
Dr. Tværgade 30
1302 København K.
Kontingent:
giro 3 27 13 07

OBS – Årgang 90 er kontingentfri.

Adresseændring skal i Skandinavi-
en ske til det lokale postkontor
(udenfor Skandinavien direkte til
kassereren).

OBS – BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og i Island fremsendes fortyrkte girokort. Udlandssoranere bedes **indbetale kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **40,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon 42 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
53 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktor Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
Tlf. 33 13 86 66 – Fax. 33 93 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø
Tlf. 53 63 05 75 – Fax. 53 63 51 75

ISSN 0903-1340

Adressændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

02079

1069

00

BIBI BACHE

PARSBERGVEJ 50
2830 VIRUM

Indhønt tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK

Hovedvej 4
53 43 41 22

4400 KALUNDBORG

Slagelsevej 162
53 51 11 66

4500 NYKØBING Sj.

Autogården
53 41 11 22

LYNGE & SØN A/S

INTERNATIONALT ANTIKVARIAT

SILKEGADE 11 - DK
1103 KØBENHAVN K.
TELEFON (01) 15 53 35

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. 53 63 01 25

ADVOKAT
CENTRET

AHLGADE 49
4300 HOLBÆK

Steen Harrsen
Møderet for Højesteret

Michael Abel
Møderet for Landsret

Jens Klokhøj
Møderet for Landsret

Finn Jørgensen
Møderet for Landsret

Palle Andersen
Møderet for Højesteret

Telefon 53 43 44 45 · Fax 53 43 01 12 · Giro 3 03 81 81